

Prædiken ved
Mindegudstjeneste i forbindelse med Flagdagen 5. september 2016

Holmens Kirke kl. 14.15

Hærprovst Thomas H. Beck

Tekst: 2. Korintherbrev 12, 5b-10.

Ude i Mindelunden i Ryvangen finder vi et meget smukt mindesmærke over de frihedskæmpere, der gav deres liv i kampen for fred og frihed under den tyske besættelse af Danmark. Mindelunden er i sig selv særlig ved også at være en gravplads for 137 danske frihedskæmpere ud af de mange hundrede, der enten faldt i kampen, blev henrettet eller døde i koncentrationslejre i Tyskland. Den skønhed hele området i dag udtrykker med gravene, navnene på de faldne, henrettelsespladserne, mindsten, monument og de velanlagte grønne arealer er derfor fyldt ud med en sørgmodig stille andægtighed, der kan fylde selv det koldeste stenhjerte med en varme, som ikke desto mindre også indeholder en vemodig magtesløshed. Det er en magtesløshed, der så også er udtrykt i det, der i særlig grad gør Mindelunden til noget unikt, nemlig det centrale monument i form af billedhuggeren Axel Poulsens skulptur ”*For Danmark. Moderen med den dræbte søn.*” For i denne skulptur, hvor en mor sidder med sin døde søn mellem sine ben, ser vi virkelig magtesløshed. Her er ikke bare tale om magtesløshed sådan i al almindelighed, ligesom der heller ikke kun er tale om den magtesløshed, vi altid står i, når vi mister et menneske, der står os nært. Over for døden står vi jo nemlig i sidste ende altid magtesløse og må give op og slippe håbet i en tro på, at det bedste er i vente. Men at miste det kæreste man har, en kæreste, en ægtefælle, en far eller mor, en bror eller søster, en søn eller datter, hober de elskeligste følelser så meget op i hjertet, at smerten bliver mere end uudholdelig. Den kan få luft i gråden. Men ikke desto mindre er følelserne stængt inde i det stærke hjerte, som udtrykker sig igennem det let forpinte ansigt, som så også fornemt kommer til udtryk i skulpturen af moderen med den dræbte søn. De let hævede og anstrengt sammenknebnede øjenbryn. De af tårer opsvulmede øjne. Den sammenlukkede smalle let nedadbojede mund, der om noget i dette ansigt udtrykker den forpinte tålmodighed som *vil* tage sig sammen og bære denne byrde med samme stolthed, som hun finder i stoltheden over sin dræbte søn. Ja, sådan udtrykker skulpturen, at i den sande kærlighed er der ingen stolthed over sig selv, men kun grund til stolthed over sin magtesløshed. For det er i erkendelsen af sin magtesløshed, at den sande kærlighed kommer til udtryk. Eller måske bedre sagt, forholder det sig sådan, at når man virkelig elsker et andet menneske, så indser man, hvor skrøbelig, sårbar og magtesløs, man virkelig er. Ja, og er det menneske så gået bort fra denne verden, kan magtesløsheden jo ikke blive større. For vi besidder ingen magt, ingen evner, følelser eller fornuft, der kan få døde til at blive levende igen, så lidt som vi i det hele taget kan tvinge nogen til at elske os eller have tillid til os. Men ved at der er følelser, der længes efter at knytte kærlighedsbånd, er der jo i magtesløsheden en styrke, der kan bære selv den ubærlige byrde med stolthed.

Det er derfor ikke en styrke, der sådan bare kommer af sig selv. Det er en styrke, som vi må bede om. Det kan være, at vi hvisker det. Eller råber det i afmagt ud i intetheden. Men under alle omstændigheder må vi sætte ord på, at vi i vores magtesløshed har brug for hjælp og styrke. Og falder andre ord os ikke ind, så har vi altid vores Fadervor, hvor vi slutter med at understrege: Thi dit er riget og magten og æren i al evighed. Ja, det Fadervor, hvis ord bygger på, at Vorherres magt udøves i magtesløshed og at alt, hvad vi har brug for, er den tilgivelse, han giver os igennem denne magtesløshed.

Nu kan det være, at man så ikke mener, at man har brug for tilgivelse. Og mener man ikke at have brug for tilgivelse, føler man sig jo så heller ikke magtesløs. Det selvsikre menneske er jo derfor et magtmenneske. Det kan komme til udtryk i stærke meninger, arrogance, hovmod og en moralisme, der vil tage en etik til indtægt for sin ideologi eller tro. Det kan dog også på en underfundig måde komme til udtryk i en berøringsangst over for det autoritære, pligten til at opføre sig ordentligt, være høflig og anstændig, sådan som det kan komme til udtryk i en forlegenhed over for dem og det, der viser kærlighed til familie, hjem og fædreland.

Sådan kan Mindelundens kontrast til en sådan selvsikkerhed jo også fylde os med magtesløshed - sådan i al almindelighed. For man kan ikke i Mindelundens sørgmodige stille andægtighed lade være med at tænke på de selvsikre og hovmodige stemmer, der enten har nok i deres egen autoritet eller som viser berøringsangst og forlegenhed over for det, Mindelunden står for, og som derfor sætter spørgsmålstegn ved, om frihedskæmpernes kamp nyttede noget og om det var det værd? Og som i det hele taget ikke finder det gavnligt at mindes og ære dem, der kæmpede for fred og frihed i vores land. Ja, og som derfor trækker håb og mod og styrke ud af krop og sjæl, fordi man kan komme til at føle, at denne kolde fornuftige stemme har vundet over det, som Mindelunden står som monument over. For en sådan kamp har der jo været i de godt 70 år, der er gået siden 2. Verdenskrig. Og derfor er det jo ikke kun til frihedskæmpernes kamp, at der stadig stilles spørgsmålstegn ved, om det nyttede noget og om det var det værd, men også til den indsats og de ofre, der er repræsenteret i de navne, der står anført på Monumentet i Kastellet over Danmarks Internationale indsats siden 1948.

Denne magtesløshed kan ikke mindst blive forstærket, hvis de selvsikre stemmer kan finde på at tage ”Den ukendte soldat” til indtægt for deres kritik. For ”Den ukendte soldat” er i dag ham, der har været så mærket af krigen, at han har taget sit eget liv. Men tager man disse veteraners tragiske skæbner til indtægt for sin kritik af landets krigsindsatser, har man ikke kun udvist en arrogance, der overskrider alle grænser, men også vist, at man ikke engang har en reel medfølelse med eller forståelse af det virkelig magtesløse menneske. For den, der tager sit eget liv, kan jo sagtens gå i døden med stolthed over sin og sine kammeraters indsats, men måske føle magtesløshed over manglende anerkendelse og forståelse. Nu kan

vi dog aldrig vide, hvad der har fået et menneske til at tage sit eget liv. Vi kan fyldes med vrede over, at de gjorde det og ikke bad om hjælp hos Gud og alle os, der har stået dem nært som pårørende eller som soldaterkammerater. Ja, og så kan vi ikke mindst være sikre på, at deres pårørende sidder magtesløse tilbage.

Vi har ved denne mindegudstjeneste for Danmarks faldne ingen navne at læse op i år. Og tak til Gud for det. Men vi har ikke desto mindre siden sidste år, ligesom alle de forgange år, mistet mange veteraner, der selv valgte at forlade denne verden. Da vi trods alt har en forholdsvist anstændig presse her i landet, hører vi sjældent om det. Men selvom disse mange veteraner er ukendte for de fleste, ændrer det jo selvfølgelig ikke på, at ligesom det hver eneste gang, vi har mistet en person, der har været udsendt i international tjeneste for Danmark, har været én for meget, sådan er det også én soldat for meget, hver gang en veteran tager sit eget liv på grund af de mén, som krigen eller hjemkomsten efter krigen har givet dem.

Ved tanken på det og hvordan det kan forebygges, står vi også alle ganske magtesløse. Men det er ikke noget dårligt sted at begynde, hvis vi erkender det. For når vi er magtesløse, er vi stærke. Da kan vi af hjertet bede om at få vilje, styrke og overskud til at hjælpe dem, vi alle skylder tak og anerkendelse for deres indsats – uden at det skal være forbundet med pylreri, men gjort i den ånd, som vi finder i skulpturen af moderen med den dræbte søn og som udtrykkes i de indgraverede ord: ”*For Danmark*”. Ord, der ikke kun hentyder til alle dem, vi mindes i dag, dem, der igennem vores lands historie har ofret deres liv for vores land. Men som også hentyder til alle mødre og pårørende, der for deres land bærer den største byrde af alle i stolthed over den indsats, deres faldne soldat har ydet. For selvfølgelig har deres indsats nyttet noget og vel har det været det værd bare i kraft af, at de fandt styrken til at kæmpe for det, som de havde kært. Derfor har den selvsikre kolde fornuftige stemme da heller ikke vundet over det, som Mindelunden står som monument over. Det vidner Mindelunden i sig selv om, sådan som Monumentet i Kastellet gør det og sådan som denne dag og denne gudstjeneste gør det. Så skulle vi i dag føle os magtesløse over for alt det, der truer Danmarks fred og frihed, da er der styrke at hente i den magtesløshed, i bønner, i mindet og i det eksempel som vore faldne og deres pårørende viser os alle. Så selvom verden er af lave, er fremtiden fyldt med håb.

AMEN!

Lov og pris og evig ære være dig vor Gud - Fader, Søn og Helligånd – for al din kærlighed, hvormed du altid følger og forfølger os.

AMEN!